

@donamlamar
#donesdemar

les dones i les activitats portuàries

Possiblement una de les funcions més importants dels ports és l'operació d'embarcament i desembarcament tant de passatge com, sobretot, de mercaderies, que durant segles s'ha fet amb força humana.

La gent dedicada a l'estiba carregava saques, botes i fardots a l'espatlla o al cap, i s'ajudava de pocs estris més que algun ganxo o alguna capçana (el coixinet que es posava damunt del cos abans de carregar-hi pes).

Com que es tracta d'un treball on la força física tenia molt de valor, qui tradicionalment se n'ocupava eren els homes, tot i que en alguns ports, com els del País Basc, les dones hi van tenir un paper molt important. Se sap que ja a principis del segle

XVII als molls de Bilbao bona part de les tasques de càrrega i descàrrega d'embarcacions les feien les *cargueras* i les *sirgueras* a uns preus molt inferiors als que cobraven els homes. Al segle XIX alguns diaris bascos lamenten les dures condicions amb les quals treballa el col·lectiu femení als ports, i l'any 1903 es crea a Bilbao

Ja al segle XVII als molls de Bilbao bona part de les tasques de càrrega i descàrrega de vaixells les feien dones

la Sociedad de Trabajadoras del Muelle amb l'objectiu de lluitar per la dignificació de la seva feina.

Amb la mecanització dels treballs d'estiba, que s'ha anat produint ben avançat el segle XX, la força física deixa de tenir importància i es requereixen altres habilitats que permeten la incorporació de les dones en uns gremis que encara ara són molt masculins. Actualment el nombre d'estibadores del Port

de Barcelona gira a l'entorn de quaranta-cinc, mentre que els homes superen el miler. Si fins al segle passat el major nombre de dones dedicades a la càrrega i descàrrega de vaixells es concentrava al País Basc, avui el 80 % d'estibadores treballa al Port de València.

Les basques també van ser pioneres ocupant les places de remolcadores, i alguns escrits del segle XVII descriuen com les bateleras pugnaven entre elles per aconseguir remolcar una nau. Avui cal citar algunes dones molt joves, com la barcelonina Sara Sarbosa, nascuda el 1987, que porten a terme aquesta professió en ports com el de Barcelona.

Un altre dels oficis portuaris més característics és el de pràctic, que és qui dirigeix els vaixells que circulen pel port i els condueix fins a la zona d'amarratge o fins a la bocana per evitar accidents entre embarcacions. Al nostre

país, la primera dona que va treballar de pràctic és **Macarena Gil**, nascuda a Huelva el 1978, que forma part de la Corporació de Pràctics del Port d'Algesires, un del més importants d'Europa quant a moviment de mercaderies i passatgers amb ports africans i americans.

L'any 1987, l'arribada de les dones a les escoles de nàutica va permetre'n l'accés als llocs de comandament com són les capitànies marítimes. La primera a accedir al càrrec de capitana marítima, màxima autoritat marítima a terra, va ser **Carmen Santano Losada** l'any 2009 al districte de Palamós, seguida de **Núria Obiols**, capitana marítima de Tarragona des del 2011. També és una dona l'actual cap de Salvament Marítim de Barcelona, Eulàlia Pujol.

Carmen Santano, l'any 2009, i Núria Obiols, el 2011, són les primeres dones a ocupar capitànies marítimes

